

A 2. sz. szonda Ny-i oldalán egy hosszabb, a szondára merőleges kutatóárkot, valamint két kisebb, a szondával párhuzamos árkot nyitottunk, régészeti jelenséget nem észleltünk. A lehumuszolt 3144 m²-nyi területen 39 római kori objektum került elő, mindegyike a Kr. u. 2. századra keltezhető.

HERBÁLY RÓBERT

403. Szentendre, Paprikabíró utca
(MRT 7. k. 28/1 lh.)
(Pest megye) Ró

A szentendrei római tábor közvetlen szomszédságában, a Paprikabíró u. 13. sz. alatt lakóház bővítéskor római szórvány leletek és újkori csontvázak kerültek elő a munkagép nyomában. A pince bővítésekor egy árok metszete látszott. A közműárkok bolygatott feltöltésében teguladarabok és terra sigillata töredékek kerültek elő. Összefüggő felület átvizsgálására nem volt lehetőség. Valószínűleg a vicus militaris területét bolygatták meg az építkezéssel.

OTTOMÁNYI KATALIN

404. Szentetornya, Eötvös-major
(Békés megye) Á, Kk

2008. március 31-én helyszíni szemlét végeztem a fenti lelőhelyen. A műúttól É-ra, a kiemelkedő, hátsó részen indultam azzal a céllal, hogy a lelőhely kiterjedését meghatározzam. A műúttól mintegy 15–20 m-re már néhány Árpád-kori edénytöredék volt látható a szántásban. A műúttól 50 m-re jelentkezett a késő középkori telep első nyoma, néhány vékony falú, gyorskorongolt edénytöredék formájában. Ezt követően a lelőhely felszíni nyomai egyre sűrűsödtek. A felszínen egészen a Jankó-tanyával szemben lévő területig tudtam leletanyagot gyűjteni. A település szélét egyértelműen jelezte számomra a szántásban talált nagy mennyiségű salak, illetve fajalitos olvadék, ami a település más részén nem mutatkozott. A műúttól É-ra lévő második kiemelkedésen nagy mennyiségű téglá töredéke hívta fel a figyelmem arra, hogy ezen a helyen is tégláépület állhatott, talán éppen a falu nagy (villicus) háza, a templomtól DNy-ra, mintegy 50–80 m-re. A templom feltételezett helyét jelentő magaslaton a gabonában a templom falának DNy-i része jól látszódott. A templomdombról letekintve, DK-i irányban, néhány szabályos, közel négyzet alakú sötétebb zöld foltot, földbe ásott házak nyomait láttam. A feltérképezett területről csak néhány késő középkori edénytöredéket, téglatöredéket, egy vascsipeszt, és Árpád-kori cserépüst-töredéket gyűjtöttem.

A leleteket átadtam a Szántó Kovács János Múzeumnak.

CSÁNYI VIKTOR

405. Szentgyörgyvár-Felsőmánd, 76. sz. műút
(Zala megye) B, Ró

A községtől É-ra, Felsőmánd-puszta településrészen, a Zala-folyó K-i partján, a széles ártérre lejtő É-D-i dombhát lábánál É-D-i irányban hosszan elnyúló régészeti lelőhely déli felében, a Szombathely–Hévíz 400 kV-os távvezeték beruházáshoz kapcsolódóan 2008. október 18–21. között 5 objektumot tártunk fel. Egy gödör és egy urnasír a késő bronzkori urnasíros kultúra hagyatéka. A többi három objektumból római kori leletek kerültek elő.

Munkatársak: Fullár Zoltán és Mészáros Melinda régészek.

KVASSAY JUDIT

406. Székesfehérvár, Fő utca 10.
(Fejér megye) Kú, Ú

Az eredetileg postaállomás, Schmidegg-ház, majd Zichy-palota, ezután Magyar Király Szálloda, később Velence Szálló, napjainkban újra Magyar Király Szálló Székesfehérvár egyik legjelentősebb, ebből a korszakból származó épülete. Az egyemeletes, 4+3+4 tengelyes főhomlokzattal, 1819 körül épült palota terveit valószínűleg Pollack Mihály készítette. A szálló a középkori Fehérvár legfontosabb, legnagyobb kiterjedésű külvárosának, a Budai külvárosnak a központjában állt. A középkori külváros sáncokkal, árkokkal elkülönített magja a belvárost körülölelő várároktól É-ra, a mai Zichy-liget környékén helyezkedett el.

A Budai külváros területe azon az elkeskenyedő földnyelven terült el, mely É felől nyúlt be a Sárvíz mocsaraiba és a belváros területén három, a D-i külvárosban már csak egy utca szélességű. A Budai külváros határait Ny és D felől még a mocsárvilág határolta, ám É és K felől már várárokkal és sáncokkal határolták el a szárazulattól. Ezen a szárazulaton helyezkedett el a Budai külváros erődítéseken kívül rekedt része és a mai Öreghegyen kialakított szőlőhegyi település, mely szintén Fehérvár részét képezte.

2008. augusztus 14. és szeptember 2. között megelőző feltárást, illetve régészeti szakfelügyeletet tartottunk a Magyar Király Szállóhoz kapcsolódó építkezésein. A szálló területén és annak környékén kellett keresnünk a két földerdőt, valamint árkaikat, a külváros piactereinek egy részét, ott Ferdews Lukács polgár 1517-ben említett házát, valószínűsíthető fürdőjével, a Szent Miklós egyházhoz tartozó, annak közelében álló házak egy részét, köztük az 1539-ben említett, a Szent Miklós egyház káptalanjához tartozó Hegy Gergely jobbágy házát, aki szintén a szent Miklós negyedben lakott. A feltárások során meg is találtuk az egykori Sörkert járósíntje alatt az 1602 körül épített lépcsőzetes alaprajzú földerdő alapjait, egyben igazolva rekonstrukciónk pontosságát. További középkori részletek azonban nem kerültek elő, mivel azokat, valószínűleg már az árkok és sáncok építése során megsemmisíthették.